Informatie aan de Raad

Datum: 10 november 2021 **Auteur:** Erik Haverkort

Portefeuillehouder: Auke Schipper

Toestemming pfh ☐

Onderwerp: Voortgang Transitievisie Warmte

Aanleiding:

In september 2020 heeft u de regionale transitievisie warmte vastgesteld en daaropvolgend in december 2020 de lokale transitievisie warmte Hattem. Daarbij heeft u een motie aangenomen die zes aandachtspunten bevat. In deze raadsinformatiebrief informeren we u over de voortgang van het proces en koppelen we aan de hand van de punten uit de motie de stand van zaken terug.

Naar aanleiding van de informatie in deze brief kan vervolgens een gesprek plaatsvinden in de commissie ARZ.

Deze informatiebrief gaat specifiek in op vier trajecten. We geven inzicht in de voortgang van het proces rondom de all-electric toepassingen in De Hilst, we koppelen de mogelijkheden aan u terug van een collectieve voorziening voor bedrijventerrein Netelhorst, we geven een eerste inzicht in de mogelijkheid voor een collectieve voorziening rondom De Bongerd en de Woonzorgzone en we delen de conclusies uit de quick-scan die gedaan is naar aanleiding van het verzoek te beoordelen in hoeverre warmte uit oppervlaktewater mogelijkheden biedt.

De Hilst:

Op basis van de uitkomsten van de regionale warmtevisie is de afgelopen periode gewerkt aan een startdocument voor de Hilst ter voorbereiding op het vervolgproces met inwoners. Met het opgestelde startdocument wordt inzicht verkregen in diverse belangrijke parameters van de wijk en het aanwezige vastgoed. Daarnaast zijn algemene kenmerken van de bewoners beschikbaar. Met deze input kan in de volgende fase gericht worden gestart met de communicatie richting de bewoners.

De belangrijkste conclusies zijn de volgende.

1. Vervangingsmoment ketel bepaald spreiding transitieproces

De wijk bevat voornamelijk woningen en vastgoed dat goed geïsoleerd is en daarmee geschikt om door middel van all-electric oplossingen gasloos te verwarmen. De warmtepomp is daarvoor momenteel de meest geschikte technische en meest voorkomende oplossing. Logischerwijs investeren inwoners in een dergelijke toepassing wanneer de huidige ketel aan vervanging toe is. Onderstaande

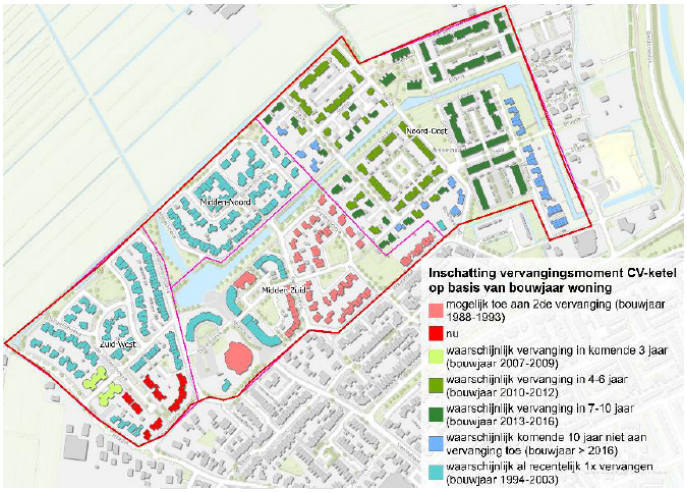

figuur geeft op basis van het bouwjaar van de woning de bandbreedte weer van het vervangingsmoment van de ketel. Op basis van deze informatie is zichtbaar dat de transitie meerdere jaren gaat duren.

2. beschikbaarheid voeding

Uit voorbereidende gesprekken met Liander blijkt dat de infrastructuur voor het grootschalig toepassen van warmtepompen in de wijk alleen in het noordelijke deel (Assenrade) geschikt is. Voor de overige delen is eerst uitbreiding nodig alvorens alle woningen kunnen overschakelen. Zonder extra infrastructuur kan globaal genomen ongeveer de helft van de woningen worden voorzien van een warmtepomp. Het uitbreiden van het voedingsnet is mogelijk maar kent een planologische doorlooptijd van 4 tot 6 jaar. Dat betekent dat we wel kunnen starten met de transitie echter dat we rekening moeten houden met de noodzakelijke uitbreiding gaandeweg.

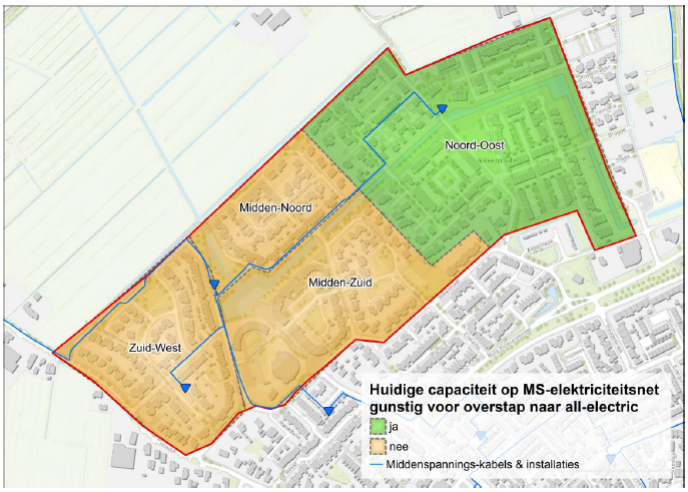

Op basis van deze twee conclusies is voor de transitie van deze wijk een aanpak bepaald gebaseerd op vijf stromen. De komende periode worden deze vijf stromen voorzien van een communicatieplan en zullen we starten met de eerste delen van de communicatie richting de bewoners.

Stroom 1 borgt dat er voldoende capaciteit beschikbaar is voor het proces. Binnen het programma duurzaamheid zorgen we voor een procesbegeleider en bewaken we voortgang en rapportage. Tevens stemmen we af met Veluwe Duurzaam hoe de algemene communicatie richting inwoners plaats blijft vinden.

Stroom 2 bevat de wijkbrede communicatie. Daarbij hoort onder andere informatie over de planning zodat inwoners weten wanneer ze benaderd worden. Daarnaast delen we voortgang en successen om mensen bekend te maken met de voordelen en ze te enthousiasmeren.

De derde stroom gaat over de individuele communicatie. Keukentafelgesprekken, doelgroepberichten en het begeleiden van zogenaamde ‘early adaptors’ of koplopers.

Als vierde stroom zorgen we voor informatie over de laatste stand van de technische mogelijkheden en voor informatie over financiering en subsidies. Dit doen we samen met Veluwe Duurzaam en de plaatselijke installatiebedrijven.

De vijfde stroom betreft de mogelijkheden aan te sluiten bij andere ontwikkelingen in de wijk. Zo is er bijvoorbeeld een koppelkans met klimaatadaptatie of de aanpak van biodiversiteit. Een mooie kans is wellicht ook de samenhang met het project rondom de Open Poort in het kader van de Groene Icoon.

Het ligt in de planning om op basis van het startdocument begin 2022 met de eerste doelgroepen uit de wijk het proces te starten. Daarbij maken we gebruik van de participatieomgeving ‘Samen Hattem’.

Bedrijventerrein Netelhorst

Voor de bedrijven op Netelhorst is het technisch mogelijk om de transitie vorm te geven met een collectieve warmtevoorziening die warmte gebruikt van de RWZI. De bijgevoegde quick-scan zoals uitgevoerd door RHDHV maakt dat inzichtelijk.

In samenwerking met het team economie van de gemeente is een proces gestart om voor de bedrijven op Netelhorst te inventariseren wat de mogelijkheden en wensen zijn en in hoeverre ondernemers bereid zijn mee te werken.

Alle ondernemers zijn bezocht en hebben in dat gesprek open aangegeven in hoeverre ze bereid zijn mee te werken aan een collectieve voorziening. Daarbij is uiteraard gekeken naar het huidige verbruik maar tevens is gesproken over de mogelijkheden de benodigde infrastructuur oe particulier terrein te leggen en of de beschikbare daken geschikt zijn voor zonnepanelen.

De ondernemers staan overwegend positief tegenover de plannen.

Op basis van die positieve respons en het benodigde vermogen aan warmte voor de bedrijven is een eerste aanzet tot ontwerp en businesscase gemaakt. Daaruit blijkt een aanzienlijke onrendabele top.

De komende periode zal gekeken worden naar het verder uitwerken van die businesscase en het ontwerp waarbij de volgende punten aan de orde zullen komen.

1. de warmteketen

Nederlandse regelgeving stelt kaders aan het produceren (opwekken, oogsten) en het distribueren van warmte. Er dient een productiebedrijf en een distributiebedrijf te zijn dat de warmte uiteindelijk verkoopt aan de afnemers, de deelnemende bedrijven. We gaan bekijken hoe dat er voor Netelhorst uit zou kunnen zien en of we daar eventueel slimme keuzes in mogen en kunnen maken.

2. schaalgrootte

De RWZI heeft voldoende warmte om naast Netelhorst ook ander vastgoed van warmte te voorzien. Dat vraagt extra investeringen in leidingwerk bijvoorbeeld richting bedrijventerrein H2O of richting de stad. Mogelijk dat de businesscase daardoor positiever wordt.

3. subsidie en financiering

Voor collectieve warmtevoorziening in wijken zijn diverse subsidies beschikbaar. Voor bedrijfsbvastgoed ligt dat wat gecompliceerder. We gaan samen met de regio Noord Veluwe en de provincie bekijken of en in welke mate we de onrendabele top gedekt kunnen krijgen door extern geld te genereren.

4. samenwerking ondernemers

Om een collectief te kunnen benutten helpt het dat de ondernemers ook zelf een collectief vormen. Daarbij spelen vragen over beveiliging, wegbewijzering, vergroening en park-management een rol. De komende periode werken we samen met de ondernemers aan het vormgeven van die samenwerking.

Van Bongerd tot woonzorgzone

Met een aanvullend verkregen subsidie is een start gemaakt met een eerste onderzoek naar de mogelijkheden om het vastgoed tussen de Bongerd en de Woonzorgzone te verwarmen door gebruik te maken van warmte uit oppervlaktewater van De Waa en de jachthaven. Uit dat eerste onderzoek blijkt dat er voldoende warmte beschikbaar is.

We starten nu de gesprekken op met de stakeholders zoals Habion en Triada. We kijken ook naar de kansen voor het toekomstige vastgoed in de woonzorgzone en we gaan in gesprek met Rijkswaterstaat en het waterschap Vallei & Veluwe over de randvoorwaarden.

Ook voor dit deel van de stad maken we een businesscase en een eerste schetsontwerp. De koppelkans met de renovatie van de Bongerd biedt daarbij een natuurlijk moment van synergie.

Zodra we voldoende informatie hebben voor een volgende stap zullen we ook het proces vormgeven voor informatie richting de bewoners van de overige woningen. Daarvoor leggen we een wijkuitvoeringsplan voor aan de raad. De verwachting is dat dit in 2022 plaats zal vinden.

Warmte uit de IJssel

Eén van de wensen van de raad uit de motie is om te onderzoeken of er warmte uit oppervlaktewater gehaald kan worden. Een eerste quickscan leert dat de IJssel voldoende warmte bevat om de gehele stad te verwarmen. Daarbij zouden dan 7 of 8 warmteproductie-stations ingericht dienen te worden die het netwerk van leidingen voeden. Met dit inzicht onderzoeken we vervolgens de haalbaarheid.

Opvolging punten motie

U heeft in een motie zes aandachtspunten aan het college meegegeven bij het vaststellen van de lokale transitievisie warmte. Onderstaand geven we bij elk punt de stand van zaken weer.

1. Prioriteit te geven (met bewoners, bedrijven en instellingen) aan een plan van aanpak voor het isoleren van de woningen en gebouwen in heel Hattem.

In samenwerking met Veluwe Duurzaam informeren we actief bewoners en ondernemers over het belang, de technische mogelijkheden en de beschikbare subsidies voor isolatie. Dit doen we regionaal.

2. Het initiëren van onderzoek naar technische en economische haalbaarheid van restwarmte en oppervlaktewater.

Zoals beschreven heeft RHDHV een quickscan gedaan naar de technische en economische haalbaarheid van restwarmte uit oppervlaktewater.

3. Het organiseren van een informatie punt in Hattem waar objectieve informatie wordt gegeven m.b.t. de techniek, de opbrengsten, de kosten en milieuaspecten van warmtepompen en luchtwarmtepompen.

We zijn in gesprek met de plaatselijke installatiebedrijven om op het stadhuis een informatiepunt in te richten waar inwoners en ondernemers, vastgoedeigenaren terecht kunnen met hun vragen. Door ‘onze eigen’ installateurs hiervoor te benaderen borgen we dat we over de laatste stand van de techniek uit de markt kunnen beschikken en stimuleren we lokale werkgelegenheid. De verwachting is dat het informatiepunt begin 2022 is ingericht.

4. Na realisatie van de punten 1,2 en 3 een plan van aanpak te maken samen met de bewoners, bedrijven en instellingen voor nader te bepalen wijkuitvoeringsplannen.

Zoals beschreven zijn we in voorbereiding met een aantal wijken. Voor de Hilst volgt geen specifiek wijkuitvoeringsplan aangezien de individuele benadering en de lange doorlooptijd geen collectieve aanpak of besluit vergt. Voor de Bongerd leggen we te zijner tijd een voorstel aan de raad voor.

5. Een inschatting te maken van de benodigde capaciteit en doorlooptijd van de hierboven genoemde stappen onder de punten 1 t/m 3 en de Raad hier over te informeren.

De benodigde capaciteit voor de transitievisie warmte Hattem is voor de komende jaren voorzien binnen het programma duurzaamheid. Met de middelen binnen de begroting kunnen we de nu aangekondigde plannen voorbereiden.

6. De Raad te betrekken in dit dynamische proces m.b.t. resultaten van de punten 1 t/m 4 en minimaal 1 keer per jaar de stand van zaken in de commissie ARZ te bespreken.

Met deze informatiebrief wordt u geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van het proces rondom de warmtetransitie. Door de gekozen aanpak borgen we dat we zorgvuldig zijn en voorkomen we dat inwoners verrast worden. Voor de verdere besluitneming over de collectieve aanpak komen we met een raadsvoorstel op termijn bij u terug.

Graag lichten we de inhoud van deze raadsinformatiebrief toe in een overleg (BOT-sessie) mocht daar aanleiding voor zijn. De diverse onderzoeken en documenten onderliggend aan deze brief zijn uiteraard indien gewenst beschikbaar.
